

ÇOCUKLARIN TUTUKLU YARGILANMALARINA SON VERİLSİN

31 Ekim 2021 itibariyle Türkiye hapishanelerinde 1.347 tutuklu çocuk bulunuyor. 566 hükümlü çocuğun ise cezaları, COVID-19 izniyle hapishane dışında infaz ediliyor. Tutuklu çocuklar, çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumlarında ya da yetişkin kapalı ceza infaz kurumlarının çocuk koğuşlarında tutulmaya devam ediyor.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (BMÇHS), bir çocuğun tutuklanmasının başvurulacak en son yöntem olması ve bunun en kısa süreyle uygulanmasını devletlere bir yükümlülük olarak verirken Türkiye’de tutuklu çocukların sayısı, tüm zamanlarda hükümlü çocuklardan daha fazla olmuştur ve çocuklar, kimi suç tiplerinde veya kanun yollarına giden dosyalarda çok uzun süre tutuklu yargılamalarla karşılaşmaktadır.

Çocuk Koruma Kanunu, öngördüğü koruyucu ve destekleyici tedbirlerin suça ilişkilenen çocuklar hakkında da uygulanmasını düzenler. Buna karşılık çocuklar, yeterli risk ve ihtiyaç analizi yapılmaksızın ve etkin tedbirler uygulanmaksızın tutuklanmaktadır. Bu da suçtan uzaklaşmalarının aksine bir sonuç doğurmaktadır. Onarıcı adalet, çocuklar için yerini cezalandırıcı adalete bırakmıştır.

Tutuklu çocukların aileleriyle ve dış dünyayla kurdukları sınırlı iletişim, hapishanede erişebildikleri sınırlı sosyal ve kültürel etkinlikler, eğitim-öğrenim ve sağlıklı gelişim hakkının önündeki engeller pandeminin getirdiği sınırlılıklarla eskisinden çok daha olumsuz koşullar yaratmaktadır. Çocuklar, bir yılı aşkın süredir bu olağan dışı tecrit şartlarında tutulmaktadır. Tecridin sonucu olarak tetiklenen şiddet ve bu şiddetin önlenmesi adına yapılan çalışmaların bağımsız izleme mekanizmaları tarafından denetlenemiyor olması, en büyük endişelerimizden biridir.

Pandemi döneminde hükümlü çocukların izinli sayılarak cezalarını denetimde -kurum dışında geçirmeleri, bu durumdan yararlandırılmayan tutuklu çocukların ceza almayı göze alarak haklarındaki yargılamanın bir an önce bitmesini istemelerine sebep olmaktadır; haklarındaki ceza kesinleştiğinde hükümlü sıfatıyla tahliye olabileceklerdir. Bunun anlamı, çocukların savunma haklarından vazgeçtikleri, bir diğer deyişle uygulamanın çocukların adil yargılanma haklarını ihlal ettiğidir.

Ceza adalet mevzuatı çocuklar için BMÇHS ve evrensel insan haklarını ihlal eden pek çok düzenlemeye sahipken günümüzdeki uygulama, bizi bu ihlallerin daha ağır boyutlarla yaşandığı sonucuna götürmektedir.

Çocuk tutukluluklarına son verilmesi, adalet sisteminin öncelikli meselelerinden biri olmalıdır! Tutuklama, bir cezalandırma aracı olarak çocukların karşısına çıkmaktadır. Hapishane koşullarından dolayı pek çok ek -sosyal hayattan uzaklaştırılma ve disiplin cezaları gibi- yaptırım da bu cezalandırmaya eklenmektedir. Çocukların duygusal ve fiziksel olarak sağlıklı gelişimlerinin sağlanabilmesi için hemen bugün harekete geçilmelidir.

TUTUKLAMANIN BAŞVURULMASI GEREKEN SON YÖNTEM OLDUĞU VE EN KISA SÜREYLE UYGULANMASI GEREKTİĞİNE DAİR BAĞLAYICI DÜZENLEMELERE UYULARAK TUTUKLU ÇOCUKLAR, GÜVENLİ BİR ŞEKİLDE TAHLİYE EDİLMELİ VE HAKLARINDA KORUYUCU VE DESTEKLEYİCİ TEDBİRLER UYGULANMALIDIR.

ÇOCUKLARIN BİR DAHA SUÇLA İLİŞKİLENMEMESİ İÇİN YAŞAMDAN SOYUTLANARAK HAPSEDİLMELERİ YERİNE AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI VE MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞIYLA, SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİYLE, ALANDA FAALİYET GÖSTEREN MESLEK ÖRGÜTLERİYLE VE ELBETTE ÇOCUKLARLA ORTAK ÇÖZÜMLER ARANMALI, ÇALIŞMALAR YÜRÜTÜLMELİDİR.

TAHLİYELERİ TAMAMLANANA KADAR ÇOCUKLAR, TECRİTİN DOĞURDUĞU OLUMSUZ ETKİLERDEN KORUNMALIDIR. AİLELERİNE, ARKADAŞLARINA, AVUKATLARINA, SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNE, BAĞIMSIZ DENETİM MEKANİZMALARINA, EĞİTİM VE OYUN MATERYALLERİNE, SAĞLIKLI GIDAYA VE SAĞLIK BİRİMLERİNE ERİŞİMLERİNİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER KALDIRILMALI VE ÇOCUKLAR BURALARA ERİŞMELERİ İÇİN DESTEKLENMELİDİR.

ÇOCUKLARIN ÜSTÜN YARARI VE İYİLİK HALİ ADALET SİSTEMİNİN HER AŞAMASINDA GÖZETİLMELİ, ÇOCUK TUTUKLULUKLARINA KALICI OLARAK SON VERİLMELİDİR. TUTUKLAMA YERİNE RİSK VE İHTİYAÇLARA GÖRE GELİŞTİRİLECEK ADLİ KONTROL UYGULAMALARI İLE ÇOCUKLARIN KORUNMASI VE DESTEKLENMESİ SAĞLANMALIDIR.

HÜKÜMLÜ ÇOCUKLAR İÇİN CEZALANDIRICI UYGULAMALAR DIŞINDA HAPSETMENİN ALTERNATİFLERİ, SALGIN ÖNLEMLERİNDEN SONRA DA ASIL YÖNTEM HALİNE GELMELİDİR.

BİR ÇOCUĞU HAPSETMENİN ONARICI HİÇBİR YÖNÜ YOKTUR.

İMZACI KURUMLAR (Alfabetik sırayla)

- 1- Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği
- 2- Çocuk İşçiliğini İzleme ve Önleme Derneği
- 3- Çocuk ve Bilgi Güvenliği Derneği
- 4- Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Merkezi
- 5- Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim
- 6- Genç Düşünce Enstitüsü
- 7- Görülmüştür Kolektifi
- 8- Hak İnisyatifi Derneği
- 9- Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
- 10- İnsan Hakları Derneği Çocuk Hakları Komisyonu
- 11- İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi
- 12- İnsan Hakları Gündemi Derneği
- 13- İzmir Barosu
- 14- Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği
- 15- Özgürlük İçin Hukukçular Derneği
- 16- Özgürlük İçin Hukukçular Derneği İstanbul Şubesi
- 17- Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası
- 18- Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği İstanbul Şubesi
- 19- Tarlabası Toplumunu Destekleme Derneği
- 20- Toplumsal Dayanışma İçin Psikologlar Derneği
- 21- Türk Tabipleri Birliği İnsan Hakları Kolu
- 22- Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı
- 23- Türkiye İnsan Hakları Vakfı